

Vabariigi Valitsuse korralduse „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud liikumisvabaduse ning avalike koosolekute pidamise ja avalike ürituste korraldamise piirangud“ eelnõu seletuskiri

Korraldusega kehtestatakse liikumisvabaduse piirangud avalikes kohtades ning avalike kogunemiste piirangud, mis on vajalikud, et ennetada koroonaviiruse SARS-CoV-2 uut puhangut pärast eriolukorra lõppemist.

Vabariigi Valitsus kehtestas 12. märtsi 2020. a korraldusega nr 76 Eestis eriolukorra. Eriolukorra lahendamiseks kehtestasid Vabariigi Valitsus ja eriolukorra juht erinevad eriolukorra meetmed, mille eesmärk oli tõkestada COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 epideemilist levikut. Vabariigi Valitsuse kehtestatud eriolukord saab läbi 17. maiga 2020. a.

Sissejuhatus

Korraldus kehtestatakse nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse § 28 lõike 6 alusel, arvestades sama paragrahvi lõike 5 punkte 2 ja 3 ning lõikeid 8 ja 9, sest endiselt on viiruse leviku risk väga suur ja selle vähendamiseks on proportsionaalne piirata isikute liikumisvabadust inimeste elu ja tervise ning ülekaaluka avaliku huvi sh riigi toimepidevuse kaitseks, et tõkestada COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 levikut.

Eesti Vabariigi põhiseaduse § 34 kohaselt on igaühel, kes viibib seaduslikult Eestis, õigus vabalt liikuda ja elukohta valida. Õigust vabalt liikuda võib seaduses sätestatud juhtudel ja korras piirata teiste inimeste õiguste ja vabaduste kaitseks, riigikaitse huvides, loodusõnnetuse ja katastroofi korral, nakkushaiguse leviku tõkestamiseks, looduskeskkonna kaitseks, alaealise või vaimuhaige järelevalvetuse ärahoidmiseks ja kriminaalasja menetluse tagamiseks. Korraldusega nähakse ette liikumisvabaduse piirangud nakkushaiguse leviku tõkestamiseks.

Eesti Vabariigi põhiseaduse § 47 kohaselt on kõigil õigus ilma eelneva loata rahumeelselt koguneda ja koosolekuid pidada. Seda õigust võib seaduses sätestatud juhtudel ja korras piirata riigi julgeoleku, avaliku korra, kõlbluse, liiklusohutuse ja koosolekust osavõtjate ohutuse tagamiseks ning nakkushaiguse leviku tõkestamiseks. Korraldusega nähakse ette piirangud avalikele kogunemistele, et tõkestada nakkushaiguse levikut.

Korralduse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Riigikantselei ametnikud koostöös ministeeriumide ametnikega.

Korralduse sisu

Eriolukord Eestis lõppeb 18. mail ning Terviseameti 13. mai hinnangu kohaselt on praegu COVID-19 haigust põhjustavasse koroonaviirusega nakatunute hulk, haiglaravil ja juhitalval hingamisel olijate arv haiglate võimekuse piires, esmase arstiabi kättesaadavus on tagatud, igapäevane uute positiivsete juhtude juurdekasv endiselt langustrendis ning nakkuse levik kontrolli all. Ka Vabariigi Valitsust nõustava teadusnõukoja 12. mai hinnangu kohaselt on Eestis praegu vaid üksikud väikesed nakkuskolded.

Samas, kuna viiruse efektiivse ravi ja vaktsiini leidmiseni läheb veel aega, tuleb eriolukorra piirangutest loobuda nii Terviseameti kui ka teadusnõukoja hinnangul järk-järgult, samal ajal

jälgides piirangu leevendamise mõju viiruse levikule, mis ilmneb orienteeruvalt 14 päeva jooksul. Korraga kõikidest piirangutest loobumine toob teadlaste hinnangul tõenäoliselt kaasa viiruse senisest ulatuslikuma leviku. Vajadus piiranguid vähendada järk-järgult ning leevenduste mõju jälgida on muu hulgas tähtis seetõttu, et pärast piiravate meetmete lõdvendamist on leitud näiteks Singapuris, Jaapanis, Hiinas ja Lõuna-Koreas uusi nakkuskoldeid ning (taas)kehtestatud piiranguid inimeste liikumisele ning teatud tegevustele.

Kehtestatavate piirangute eesmärk on maandada haiguse leviku riske. Piirangute kehtestamise lähtekohaks on Terviseameti hinnang, mille kohaselt on koroonaviiruse SARS-CoV-2 põhjustatav COVID-19 haigus nakkushaigus, mis levib inimeselt inimesele piisknakkuse kaudu, peamiselt lähikokkupuutel nakkusohtliku inimesega, kellel on iseloomulikud sümptomid. See tähendab, et viirust on võimalik saada nakatunud inimesega lähikontaktis olles või saastunud pindade ning käte kaudu. Viirus levib tõhusamalt siseruumides ning sellest on mõjutatud eelkõige riskirühmad (sh vanemaelised).

Korralduse punktiga 1 kehtestatakse liikumisvabaduse piirang avalikes kohtades. Tegemist on nn 2+2 reegli kehtestamisega eriolukorra järel. Reegli sisu ei muutu, tehakse vaid sõnastuslikud täpsustused. Avalikus kohas on keelatud viibida ja liikuda koos rohkem kui kahel isikul. Nimetatud reeglit tuleb kohaldada mõistlikkuse põhimõtet arvestades, näiteks kui seda ei ole töö või tegevuse iseloomu tõttu võimalik mõistlikult tagada. Näiteks arstid operatsiooniruumis, politseinikud korrariikkumise tõkestamisel, kui matkarada või kõnnitee on kitsas ja teistest isikutest möödumiseks ei ole võimalik 2 m vahet hoida, meistriliiga jalgpallitreeningutel, päästetööde või inimeste elukondlikuks teenindamiseks vajalike avariitööde tegemisel, kui selleks on vaja vähemalt kolme töötajat (veeavarii, elektrikatkestus), matustel või Kaitseväge ja Kaitseliidu väljaõppel. Need on vaid mõned näited, kuid üldpõhimõte on, et lähtuda tuleb mõistlikkuse põhimõttest. Juhul, kui töö või tegevuse iseloomu tõttu ei ole võimalik reeglit tagada, tuleb rakendada teisi viiruse levikut pidurdavaid meetmeid vastavalt asjakohastele juhistele, näiteks isikukaitsevahendite kasutamist.

Nakkuse leviku suurenemiseärahoidmiseks tuleb endiselt hoida distantsi ja vältida suurte inimhulkade koos ühes kohas viibimist. Haigestumise kasvu Eestis mõjutasid leviku algfaasis mitmed aset leidnud rahvarohked üritused ning nendel osalenud inimeste omavahelised kokkupuuted. Näitena võib tuua spordiüritused ja festivali, mille puhul on tuvastatud epidemioloogiline seos vähemalt 100 haigusjuhtumiga. Samuti eraviisil toimunud üritused mitmes Eesti piirkonnas, mille tulemusena haigestus kokku ligi 70 inimest.

Korralduse punktiga 2 kehtestatakse müügisaalides, sealhulgas teenuse osutaja või toitlustusettevõtte teenindussaalides (edaspidi *müügisaal*) ning kaubanduskeskuste üldkasutatavates ruumides liikumisvabaduse piirang, mille kohaselt tohib seal viibida või ringi liikuda kui tagatud on korralduse punktis 1 kehtestatud 2+2 reegli täitmine ja müügisaali valdajad ja kaubanduskeskuse üldkasutatavate ruumide valdajad tagavad reegli järgimise üle kontrolli. Eesmärk on vältida suure hulga inimeste koosviibimist ja seeläbi viiruse levimist. Kehtestatavad piirangud sisuliselt ei muutu võrreldes eriolukorra ajal kehtinuga.

Korralduse punkti 2 alapunkti 2 kohaselt peab müügisaali valdaja tagama müügisaali sisse- ja väljapääsu juures desinfitseerimisvahendite olemasolu. Piirangud hõlmavad ka toitlustusettevõtteid, kus laudade paigutuse jm asjakohaste meetmetega tuleb suunata inimesi täitma 2+2 reeglit. Kaubanduskeskuste avamise eeldusena töötati mai alguses välja meetmed, mida kaubanduspindade valdajad on asunud täitma. Viiruse edasise leviku andmed ei anna alust järeldada, et meetmed ei toimi. Samas on kaubandusettevõtted koht, kus puutuvad kokku

võõrad inimesed. Seetõttu on nõuete kehtestamine proportsionaalne meede rahvatervise kaitseks.

Korralduse punktiga 3 kehtestatakse uuesti toitlustusettevõtetes klientidele liikumisvabaduse piirang alates kella 22:00-st kuni sulgemiseni. Toitlustusettevõteteks on nt restoranid, kohvikud, baarid. Piirang ei kehti juhul, kui toitlustusettevõttes viibitakse toidu kaasa ostmiseks või kuller- ja veoteenuse osutamiseks. Piirang on seotud valitsuse poolt alkoholiseaduse alusel kehtestatava alkohoolse joogi jaemüügi piiramisega kella 22-10. Leevenduse eesmärk on võimaldada ettevõtetel jätkata tegutsemist, kuid vältida inimeste koondumist õhtusel ajal.

Korralduse punktiga 4 kehtestatakse klientidele liikumisvabaduse piirang ööklubides, kasiinodes ja mänguautomaatide saalides, vesipiibukohvikutes ning täiskasvanute klubides. Tegemist on kohtadega, kus toimuvad tegevused suurendavad märgatavalt nakatumise riski, kuna inimesed on tihedalt koos, ja/või kus võib esineda täiendav nakkusoht esemete näol (nt vesipiip, mida võidakse jagada sõpradega, või üldkasutatavad mänguautomaadid).

Korralduse punktiga 5 kehtestatakse liikumisvabaduse piirang huvireisi raames laevale minemiseks marsruudil Tallinn- Stockholm- Tallinn. Samasisuline piirang oli kehtestatud Vabariigi Valitsuse 13. märtsi 2020. a korralduse nr 77 „Eriolukorra meetmete rakendamine“ punktiga 4. Eriolukorra lõpetamisel muutub korraldus nr 77 kehtetuks ning liikumisvabaduse piirang huvireisile minemiseks on vaja uuesti kehtestada.

Liikumisvabaduse piirang huvireisi raames laevale minemiseks marsruudil Tallinn–Stockholm–Tallinn on vajalik, kuna koroonaviiruse leviku oht Rootsis on endiselt suur. Piirangu eesmärk on ära hoida viiruse leviku ohu uut suurenemist Eestis. Huvireisi puhul ei ole tegemist eluks vajaliku esmavajaduse rahuldamisega ning sellest tulenevalt on piirang proportsionaalne.

Korralduse punktiga 6 nähakse ette avalike koosolekute läbiviimise nõuded. Eesti Vabariigi põhiseaduse § 47 kohaselt on kõigil õigus ilma eelneva loata rahumeelselt koguneda ja koosolekuid pidada. Seda õigust võib seaduses sätestatud juhtudel ja korras piirata riigi julgeoleku, avaliku korra, kõlbluse, liiklusohutuse ja koosolekust osavõtjate ohutuse tagamiseks ning nakkushaiguse leviku tõkestamiseks. Kuna endiselt on vaja hoida ära uusi nakkuskoldeid ja viiruse levikut, tuleb selleks jätkuvalt hoida distantssi ja vältida suurte masside koos ühes kohas viibimist. Et võimaldada isikutele põhiõiguse koosolekuvabaduse realiseerimist pidamist, siis nähakse eelnõuga ette vastav leevendus võrreldes eriolukorraga. Koosolekuid on võimalik edaspidi pidada, järgides teatud tingimusi, mis peaksid tagama nakkuse võimaliku levimise vältimist.

Korralduse punktidega 7 ja 8 kehtestatakse külustuskeeld avalikuks kasutamiseks mõeldud saunades, spaades, basseinides, veekeskustes ja ujulates. Piiranguid on kavas leevendada järkjärgulilt. Kuni 31. maini jäävad nimetatud kohad külastajatele suletuks. Alates 1. juunist 2020. a avatakse need tingimusel, et teenuse osutajad on taganud sobivate lahenduste kaudu inimeste hajutamise nõude täitmise, ning 50% täituvuse ning desinfitseerimisvahendite olemasolu. Piirangu eesmärk on, et kliendid ei koguneks grupiti ning keskustes säiliks piisav vahemaa isikute vahel, et oleks võimalik vältida teiste külastajatega kontakte. Basseinid, ujulad ja veekeskused on avatud üksnes sportimiseks ja treenimiseks (sportimise erisused on toodud korralduse punktides 22 ja 24).

Korralduse punktidega 9 ja 10 kehtestatakse, et kuni 31. maini on klientidele suletud

meelelahutusteenuse osutamise kohtad, eelkõige need, kus saab mängid keeglit, bowlingut ja piljardit, samuti on suletud aste mängutoad. Alates 1. juunist on klientidele nimetatud kohad avatud, eeldusel, et täidetakse korralduses toodud tingimusi. Teenuse osutaja peab tagama maksimaalselt 50% täituvuse, desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmise Terviseameti juhiste kohaselt. Piirang ei kehti sportlastele, kes kasutavad piljardisaale ja bowlingusaale treenimiseks.

Korralduse punktid 11-13: viiruse levimise tõkestamiseks ja uute nakkuskollete vältimiseks on endiselt keelatud kõik avalikud üritused. Erandina on lubatud avalike jumalateenistuste ja teiste avalike usuliste talituste läbi viimine tingimustel, et järgitakse 2+2 reeglit ja on tagatud desinfitseerimisvahendite olemasolu. Samuti on lubatud need vabas õhus toimuvad avalikud üritused, kus külastajad viibivad autos ning väljaspool autot liigutakse 2+2 reeglit järgides ainult vältimatu vajaduse korral. Autode vahel peab olema piisav vahemaa ja ürituse toimumise kohas peavad olema tagatud desinfitseerimisvahendid. Nii näiteks saab korraldada autokino parkimisaladel, korraldades autode parkimise üle ühe parkimiskoha, et hoida autode vahel piisavat vahemaad. Ürituse ohutuks toimumiseks tagab teenuse osutaja, et töötajad, kes tegelevad piletikontrolli, parkimiskorralduse, projektsiooni ja muu seonduvaga, töötavad üksteisest eraldatult üksi või järgivad 2+2 reeglit, samuti peavad 2+2 reeglit järgima esinejad. Ürituse külastajad peavad viibima autos kogu ürituse jooksul ja võivad autost väljuda vaid vältimatu vajaduse korral (näiteks tervislikud põhjused või tualeti külastamine). Teenuse osutaja tagab parkimisalal nimetatud tingimuse regulaarse kontrolli ning et keelu rikkujad lahkuksid kohe. Piletimüük toimub külastajatele internetis. Piletikontroll tehakse läbi auto aknaklaasi, külastaja näitab nutitelefoni ekraanil elektroonilist piletit. Ürituse alal korraldatakse toitlustamine selliselt, et külastaja autost ei välju, menüüvalik ja maksmine toimub nutitelefoni rakenduse kaudu, tellimus tuuakse auto juurde. Teenuse osutaja töötajatel on soovitatav kasutada kaitsemaski (piisab ka tavalisest näokattest, kui on kaetud suu ja nina).

Kui epidemioloogiline olukord võimaldab, siis alates 1. juulist on ette nähtud leevendused avalikele üritustele, sh siseruumides ja välitingimustes pealtvaatajatega spordivõistlused. Endiselt on võimalik korraldada üritusi, kus inimesed viibivad autos (ehk et ka pärast 1. juulit kehtib samamoodi korralduse p 11). Alates 1. juulist on lubatud üritused, kui on tagatud 2+2 reegli järgimine, 50% ruumi täituvus ja osalejaid ei ole enam kui 500 siseruumides ja 1000 välitingimustes. Nimetatud tingimused on sätestatud eesmärgiga, et korraga ei koguneks suurel hulgal inimesi. Selleks, et piirata viiruse levikut, on tähtis tagada erinevate isikute ning rühmade kokkupuute vältimine ürituste toimumise kohtades, ürituste toimumise ajal, enne ning pärast.

Korralduse punktiga 14 kehtestatakse lisapiirangud haridusasutustele, samuti täienduskoolitusasutustele, huvitegevuse ja huvihariduse pakkujatele ning avatud noortekeskustele. Mootorsõidukijuhi koolituse, autojuhi koolituse ja ohtlikku veost vedava autojuhi koolituse erisused on esitatud korralduse punktis 15.

Korralduse kohaselt võib õppijate rühmas olla kuni 10 isikut, va eksamitel. Õppeasutuse hoones ja õppetegevuseks kasutataval territooriumil tuleb õppijate rühmade liikumine korraldada hajutatult. Piirangute eesmärk on vältida laialdast inimeste kogunemist, erand on ettenähtud eksamitele, kuna neid on võimalik korraldada nt aulas, võimalas.

Selleks, et võimaldada hoida vajalikku distantsi, on lubatud ühte ruumi koguneda kuni kümnest õpilasest, üliõpilasest või huvitegevuse harrastajatest koosnevatel rühmadel. Õpetaja, kõrgkoolis õppetööd korraldav akadeemiline töötaja või juhendaja on ruumis lisaks kuni kümnele õppijale/harrastajale.

Kümne õppija piirangust on omakorda erand nendeks juhtudeks, kui sooritatakse eksamit (erinevate haridusasutuste üleminekuksamid või lõpueksamid), riigieksamit ja kutseeksamit. Kuivõrd eksamite tegemine on võimalik korraldada suuremates ruumides (aulad, võimlad, suuremad auditooriumid, praktikabaasid), saab eksamite, riigieksamite ja kutseeksamite sooritamisel tuua eksamiruumi hajutatult rohkem õppijaid kui kümme. Erandi tegemisel arvestati ka seda, et kui tavapärasel õppetöös ühes ruumis viibides on kontakt pikaajalisem ja sagedasem, siis eksami sooritamiseks kogunetakse üheks korra ja üldjuhul lühemaks ajaks. See omakorda vähendab kontaktide arvu ja aitab koostöös ruumis hajutatuse nõudega nakkusohtu väiksemana hoida. Õppijate ja huvitegevuse harrastajate hajutamisel on minimaalseks nõudeks 2 + 2 nõue.

Korralduse kohaselt tuleb tagada võimalikult suur hajutus nii õppehoones sees viibides kui ka õppeks ja huvitegevuseks kasutataval muul territooriumil, näiteks praktikabaasis, koolistaadionil vms.

Koos füüsiliselt ruumidesse kogunemisega on senisest veelgi olulisem ühiskasutatavate asjade piisav desinfitseerimine ning ruumide pidev õhutamine. Selleks loob võimalused asutuse pidaja, aga oluline on, et kõik õppetöös ja huvihariduses osalevad isikud, nii õppijad, harrastajad kui ka õpet korraldavad isikud, teeksid asutuse ruumides viibides omalt poolt kõik, et nakkuse levikut piirata.

Korralduse punktiga 15 kehtestatakse nõuded, mis tingimustel on läbi viia mootorsõidukijuhi koolitust, autojuhi koolitust ja ohtlikku veost vedava autojuhi koolitust. Koolitust võib läbi viia järgmistel juhtudel:

- 1) see on võimalik kaugõppel, matkuril või distantsi hoidmist võimaldavate vahendite kasutamise teel;
- 2) autos viibivad üksnes õpetaja ja õpilane;
- 3) õppesõidukis peavad olema tagatud desinfitseerimisvahendid;
- 4) pärast iga sõidutundi korraldab koolituse korraldaja nende pindade puhastamise, mida õpilane on katsunud.

Piirangud ei kohaldu, kui mootorsõidukijuhi, autojuhi ja ohtlikku veost vedava autojuhi koolitust ning alarmsõidukijuhi koolitust antakse kaitseväelasele või kui alarmsõidukijuhi koolitust antakse politseiametnikule, päästeteenistujale, abipolitseinikule ja vabatahtlikule päästjale. Keeld ei laiene kaitseväeteenistusega seotud koolitustele, sest riigikaitse ülesannete täitmise ettevalmistuse käigus ei ole otstarbekas peatada väljaõppeprotsessi. Samuti on Kaitseväes võimalik rakendada piisnakkuse leviku tõkestamiseks meetmeid, mis tsiviilikäibes ei ole võimalikud. Samuti ei peatata alarmsõidukijuhi koolitust, kui seda antakse politseiametnikule, päästeteenistujale, abipolitseinikule ja vabatahtlikule päästjale. On asjakohane, et sarnaselt kaitseväelasega oleks korralduses sätestatud erand ka politseiametnike, päästjate, vabatahtlike päästjate ja abipolitseinike kohta. Erandi sätestamine on vajalik olukorras, kus kriitiline hulk ametnikke võib jääda viirushaiguse tõttu töölt eemale ja ei ole enam piisavalt alarmsõidukijuhi koolituse läbinud ametnikke, keda rakendada. Erand võimaldaks Päästeametil ja Politsei- ja Piirivalveametil isikuid kiirkorras juurde koolitada. Nimetatud meetmete kohaldamine peaks hoidma ära viiruse võimaiku levikut, kuid samal ajal võimaldama autokoolide tegevusel jätkuda.

Korralduse punktiga 16 kehtestatakse nõuded, kuidas toimub alates 1. juunist 2020. a huvitegevuse ja huvihariduse andmine. Kuni 1 juunini viiakse nimetatud tegevus läbi korralduse punktis 14 toodud tingimustel ning alates 1 juunist saab neid korraldada ja läbi viia,

kui on järgitud 2+2 reeglit ja siseruumides on osalejaid tavapärasega võrreldes kuni 50% ulatuses, välitingimustes võib olla osalejaid kuni 100.

Korralduse punktidega 17 ja 18 sätestatakse, et kuni 11. juunini on peatatud osalejate jaoks noortelaagrite ja õpilasmalevate tegevus. Keelu põhjuseks on asjaolu, et lapsi ja noori koguneb korraga ühte kohta palju kokku, mis võib soodustada viiruse levikut. Samuti on laste ja noortega pikemat aega raskem 2+2 reeglit järgida. Kui epidemioloogiline olukord võimaldab, siis on alates 12. juunist noortelaagrite ja õpilasmalevate tegevuse läbiviimise tingimused järgmised:

- 1) noortelaagris ja õpilasmalevas osalejaid on maksimaalselt 300;
- 2) ühes rühmas on kuni 20 isikut;
- 3) tegevuse korraldaja tagab desinfitseerimisvahendid.

Piirangud on vajalikud, et vähendada nakkuse levikut.

Korralduse punktidega 19 ja 20 nähakse ette liikumisvabaduse piirangud õues sportimisele, treeningule ja spordi- ja liikumisürituste läbiviimisele. Õues toimuv sportimine, treenimine ning spordi- ja liikumisüritused on lubatud alates 18. maist, kui täidetakse 2+2 reeglit (v.a kui seda pole mõistlik tagada) ning osalejaid on rühmas maksimaalselt 10.

Alates 1. juunist võib nimetatud tegevusi teha, kui on järgitud 2+2 reeglit ning kui osalejaid on maksimaalselt 100 ja tegevuse korraldaja tagab desinfitseerimisvahendite olemasolu.

Piirangud ei kehti kõikide spordialade võistkondadele, kui järgitakse spordiala rahvusvahelisest võistlusmäärustikust tulenevaid nõudeid ning Eesti täiskasvanute koondise kandidaatide treeningul ja meistriliiga treeningul. Näiteks jalgpallis on rahvusvaheliste reeglite kohaselt väljakul korraga 11 mängijat, neile lisanduvad võistkonna varumängijad, treenerid ja abipersonal. Selleks, et võistkonnal oleks võimalik ühtse tervikuna vabas õhus treenida ning areneda, on vajalik nimetatud erand. Võistkondlike sportmängude aladeks on jalgpall, korvpall, käsipall, võrkpall, saalihoki, jäähoki, ragbi, kriket. Nendest väljas mängitakse enam kui 10-liikmeliste võistkondadega jalgpalli, ragbit ja kriketit. Sellest tulenevalt ei ole mõjutatud isikute hulk ka suur.

Korralduse punktiga 21 nähakse ette, et siseruumides ei ole lubatud pealtvaatajatega spordivõistlused. Välistingimustes korraldatavatele spordivõistlustele kehtivad järgmised piirangud spordivõistlus peab toimuma pealtvaatajateta, osalejaid võib olla maksimaalselt 100 ja tegevuse korraldaja peab tagama desinfitseerimisvahendite olemasolu.

Võistluste eel ja järel tuleb tagada 2 + 2 reegli kohaldamine, samuti ei toimu võistluste eel ega järel traditsioonilisi kätlemistseremooniaid.

Tegevuse korraldamisel on vaja lisaks hoida osalejate vahel distantse ja rühmas olevaid inimesi hajutada, samuti tuleb võistlusvahendeid desinfitseerida. Samuti tuleb tagada korraldaja vastutus tegevuste elluviimisel, kuna juhendatud ja organiseeritud tegevuste puhul on suurem tõenäosus, et järgitakse kehtestatud nõudeid. Seega on nakkuse levimise risk väiksem kui omal algatusel tegevuste ja kogunemiste korral. Kultuuriministerium koostab võistluste korraldajatele ka ohutusnõuete juhised.

Riikliku spordi andmekogu andmetel oli 2019. aastal Eestis 2661 spordiorganisatsiooni ning 184 481 harrastajat, kellest 108 438 olid 5-19 aastased. 1942 spordiorganisatsiooni on märkinud üheks oma tegevusalaks ka spordiürituste korraldamise. 2019. aastal toimus Eestis kokku

ligikaudu 2000 liikumisharrastuse üritust, mille osalejate arv on väga erinev. Lisaks korraldatakse igal spordialal Eesti meistrivõistlusi ning toimuvad ka rahvusvahelised võistlused.

Kui jälgitakse eritingimusi ja usaldusmeetmeid, siis on mõju nakkusriskile väike või mõõdukas. Sihtrühm hõlmab erinevaid vanuserühmi. Otsekontaktide arv suureneb, aga mitte märgatavalt. Kasvab inimeste liikumine ja väljas käimine. Täiskasvanute puhul negatiivsem mõju väiksem, eeldusel, et otsekontakte vältivaid soovitusi (või piiranguid) järgitakse täpsemalt.

Piirangute leevendamine mõjub positiivselt nii inimeste vaimsele kui ka füüsilisele tervisele, sest annab inimestele võimaluse füüsiliselt aktiivne olla. Arvestades kui paljud inimesed on kriisi ajal leidnud tee liikumise juurde, siis võib neil piirangutel olla ka pikema perspektiivis positiivne mõju inimeste liikumisharjumuste kujundamisele ja spordiüritustel osalemisele. Spordivõistlused pakuvad inimestele positiivseid emotsioone ning suurendavad sotsiaalset sidusust. Tipp sportlastele on oluline oma võimete võrdlemine teistega, madalama tasemega või kohalikel võistlustel on oluline osa tiitlivõistlusteks ettevalmistumisel. Eesti meistrivõistluste tulemuste põhjal selguvad rahvusvahelistel tiitlivõistlustel osalejad. Kui Eesti meistrivõistlusi ei toimu, siis ei ole ka võimalik välja selgitada, kes Eestit rahvusvahelistel võistlustel esindab.

Spordiorganisatsioonid on eriolukorra tõttu pidanud peatama oma igapäevase majandustegevuse, mille oluline osa on ka spordivõistluste korraldamine. Seega annab spordiürituste korraldamine spordiorganisatsioonidele võimaluse hakata taas teenima omatulu, mille abil oma majanduslikku olukorda parandada. Spordivõistluste korraldamine annab tulu teenimise võimaluse ka spordiobjektide omanikele ning erinevatele tugiteenuseid ja korraldustegevuseid pakkuvatele ettevõtetele (näiteks turvafirmad, tehnika rentijad, toitlustajad). Võistluste korraldamine vähendab survet töötasu hüvitise meetmele, töötuskindlustuse hüvitisele ja töötutoetusele.

Korralduse punktidega 22 ja 23 kehtestatakse lisatingimused sportimisele siseruumides ja treeningrühmades. Kuni 31. maini on siseruumides sportimine ja treenimine ning spordi- ja liikumisüritused lubatud, kui osalejaid on võrreldes tavapärasega kuni 50% ulatuses ja ühes treeningrühmas on lubatud maksimaalselt kümme osalejat. Treeningtegevus tuleb korraldada üldjuhul viisil, mille käigus ei kaasne füüsilist kontakti teiste osalejatega. Selleks tuleb tavapärasest spordiobjekti täituvust piirata kuni 50%ni, samuti tagada treeningrühmas osalevate isikute arvu piirmäär, milleks on kokku maksimaalselt kümme isikut. Korralduse järgi on vaja siseruumides endiselt hoida teiste isikutega vähemalt kahemeetrist vahemaad, välja arvatud juhul, kui seda ei ole võimalik mõistlikult tagada. Tegevuse korraldaja peab olema taganud desinfitseerimisvahendite olemasolu ning soovitatav on, et treeningvahendeid desinfitseeritakse pärast iga kasutuskorda (näiteks jõusaalis pärast ühe harjutuse lõppemist, pallimängudes pallide desinfitseerimine peale rühma vahetumist jms). Treeningute korraldamisel lasub vastutus tegevuse korraldajal (spordiklubi/treener).

Nimetatud tegevuste lubamisega on viiruse nakkuse oht mõõdukas. Otsekontaktide arv suureneb, aga mitte märgatavalt. Täiskasvanute ja eriti tipp sportlaste puhul on negatiivsem mõju väiksem, eeldusel, et otsekontakte vältivaid piiranguid järgitakse täpsemalt. Tegevuse lubamisega võib suureneda ühissõidukite kasutamine, et liikuda tegevuste toimumise kohta ja sealt tagasi.

Kehtestatavad meetmed toetavad Eesti elanike heaolu ning annavad senisest suurema võimaluse praktiseerida vabaajategevusi ning maandatud riskidega sotsialiseeruda.

Liikumisharrastusega regulaarselt tegelevate inimeste osakaal Eesti elanikes hulgas on 40,2%, kellest suur osa tarbib erinevaid sporditeenuseid. Tegevustel on positiivne mõju vaimsele ja füüsilisele tervisele – nõuetekohane tegevuste läbiviimine toetab positiivselt nii noorte kui ka täiskasvanute tervist. Samuti on tegevuste võimaldamisel positiivne mõju juhendajate ja treenerite toimetulekule – tegevuse jätkamine mõjutab positiivselt nende majanduslikku sissetulekut. Nende tegevuste taastamine mõjutab positiivselt ka spordiobjektide omanikke, kes saavad taastada osaliselt enda majandustegevuse.

Kui epidemioloogiline olukord võimaldab, saab alates 1. juunist 2020. a nimetatud üritusi läbi viia, kui järgitakse 2+2 reeglit ning siseruumides on osalejaid tavapärasega võrreldes kuni 50% ulatuses ja välistingimustes võib olla osalejaid maksimaalselt 100.

Rühmanõue ja 50% täituvuse nõue ei kehti kõikide spordialade võistkondade kohta, kui järgitakse spordiala rahvusvahelisest võistlusmäärustikust tulenevaid nõudeid ning Eesti täiskasvanute koondise kandidaatide treeningul ja meistriliiga treeningul. Desinfitseerimisvahendite nõue kehtib kõigi kohta.

Korralduse punkt 24 näeb ette tingimused muuseumide ja näituseasutuste külastamisele. Siseruumides tuleb teiste isikutega hoida vähemalt kahemeetrist vahemaad, va juhul, kui seda ei ole võimalik mõistlikult tagada. Rühmakülastuse korral võib külastajaid olla rühmas maksimaalselt kümme. Samuti peab teenuseosutaja tagama desinfitseerimisvahendite olemasolu.

Lisaks peab teenuseosutaja tagama külastajatele avatud ruumides sagedasti puudutavate pindade märgpuhastuse iga 2-4 tunni järel. 1. Terviseameti soovitude kohaselt on mõistlik avalikes ruumides puutepindu puhastada iga 2-4 tunni järel. Samuti on soovitude kohaselt märgkoristus vajalik pinnal olevast mustusest lahti saamiseks. Asutus võib ise otsustada vastavalt võimalustele, kas kasutab pindade puhastamiseks vett ja puhastusvahendeid või lisaks ka desinfitseerimisvahendeid (mis on samuti märgpuhastus). Koroonaviiruste keskkonnastabiilsust hindavate uuringute kohaselt võib viirus säilida erinevatel pindadel kuni 3 päeva.

Interaktiivsed eksponaadid peavad olema suletud. Alternatiivina võivad olla interaktiivsed eksponaadid kasutatavad, kui teenuseosutaja tagab nende märgpuhastuse pärast iga kasutuskorda või teeb külastajatele kättesaadavaks ühekordsed kindad. Kinnaste kasutamisel peab olema tagatud nende ohutu käitlemine pärast kasutamist. Korraldaja asendab võimalusel füüsilisel kandjal olevad tasuta infomaterjalid (reklaambukletid, ohutusjuhised vms) digitaalsetega. Ühiselt kasutatavate töövahenditega loovtöid ja töötubasid on lubatud korraldada üksnes tingimusel, et tagatud on pärast igat kasutajat nende desinfitseerimine.

Korralduse punktiga 25 sätestatakse, et korralduses kehtestatud nõuete üle teeb järelevalvet Terviseamet. Järelevalvekohustus tuleneb nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seadusest. Kuna tegu on väga mahuka järelevalvekohustusega, siis saab Terviseamet vastavalt halduskoostöö seadusele paluda ametiabi Politsei- ja Piirivalveametilt. Samuti saab Politsei- ja Piirivalveamet reageerida korrariikumistele, kui Terviseamet ei saa või ei saa õigel ajal tõrjuda olulist või kõrgendatud vahetut ohtu või kõrvaldada korrariikumist. Politsei- ja Piirivalveamet saab sellisel juhul kohaldada edasilükkamatuid meetmeid korrakaitse seaduse alusel. Politsei peab sellest viivitamata Terviseametit teavitama. Politsei kohaldab edasilükkamatuid meetmeid vahetu ohu tõrjumiseks või korrariikumise kõrvaldamiseks, kui see ei takista ülemäära politsei

enda ülesannete täitmist. Kuna korraldusega kehtestatavate meetmete üle järelevalvekohustus on ulatuslik, peavad kõik asjassepuutuvad asutused tegema tihedat koostööd.

Korralduse punktiga 26 nähakse ette, et korraldusega kehtestatud piirangud ja meetmed kehtivad korralduses nimetatud tähtajani, selle korralduse muutmiseni või kehtetuks tunnistamiseni. Meetmete ja piirangute vajalikkust hinnatakse iga kahe nädala tagant. Selleks vaadatakse kehtivat olukorda ja kehtestatud meetmete otstarbekust ja eesmärgipärasust ning otsustatakse, kas on vaja korraldust muuta. Praegu on korraldusega kehtestatavad piirangud vajalikud, sest Eestis tuvastatakse üha uusi nakatunuid ja nakkuskoldeid ning piirangute üheaegne ja täielik lõpetamine toob ekspertide hinnangul kaasa nakatumise kasvu. Kui epidemioloogiline olukord muutub, tuleb üle vaadata ka kehtestatud piirangud.

Korralduse punktiga 27 nähakse ette, et korraldus tuleb massiteabevahendite valdajatel avaldada. Nimetatud nõue tuleneb nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse § 28 lõikest 9. Samuti avaldatakse korraldus Vabariigi Valitsuse veebilehel ja Riigi Teatajas.

Korralduse punktiga 28 nähakse ette, et korraldus jõustub 18. mail 2020. a, kuna sellel päeval lõpeb Eesti Vabariigis eriolukord ning edaspidi kehtestatakse piiravaid meetmeid vajaduse korral nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse alusel.

Praeguse korraldusega kehtestatakse inimeste elu ja tervise ning ülekaaluka avaliku huvi sh riigi toimepidevuse kaitseks täpsemad meetmed. Korralduse seletuskiri avaldatakse Vabariigi Valitsuse veebilehel ja Riigi Teatajas.

Viiruse leviku tõkestamise meetme nõuetekohaselt täitmata jätmisel rakendatakse korrakaitse seaduse § 28 lõikes 2 või 3 nimetatud haldussunnivahendeid. Sunniraha maksimaalne suurus on korrakaitse seaduse § 23 lõike 4 kohaselt 9600 eurot. Sunniraha, mille eesmärk on kohustada korralduses kehtestatud nõudeid, meetmeid ja piiranguid järgima ning ära hoida viiruse levikut, võib määrata korduvalt.

Korraldust saab vaidlustada esitades haldusmenetluse seaduses ette nähtud korras vaide Vabariigi Valitsusele 30 päeva jooksul arvates päevast, millal korraldusest teada saadi või oleks pidanud teada saama. Samuti saab korraldust vaidlustada esitades halduskohtule kaebuse halduskohtumenetluse seadustikus ette nähtud korras 30 päeva jooksul arvates korralduse teatavaks tegemisest.